

POSTANOWIENIE

29 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 29 kwietnia 2026 r. w Warszawie
zażalenia T. E.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 29 sierpnia 2025 r., V ACz 153/24 (V WSC 63/25),
w sprawie z powództwa T. E.
przeciwko J. E.
o rozwód,

1) oddala zażalenie;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

[dr]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 sierpnia 2025 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną powoda T. E. od postanowienia z 24 października 2024 r., którym Sąd ten oddalił jego zażalenie na – wydane na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. – postanowienie Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z 16 października 2023 r. o odrzuceniu pozwu przeciwko J. E. o rozwiązanie związku małżeńskiego z powodem przez rozwód. Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd

Apelacyjny powołał art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c. i stwierdził, że skarga kasacyjna wniesiona została w sprawie o rozwód i alimenty, a orzeczenia wydane w takich sprawach nie podlegają zaskarżeniu skargą kasacyjną. Skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna także od rozstrzygnięć w przedmiocie władzy rodzicielskiej, ustalenia miejsca pobytu małoletnich dzieci, kontaktów rodziców z dziećmi oraz alimentów. W sprawach z zakresu prawa rodzinnego przysługuje ona tylko od orzeczeń w przedmiocie przysposobienia oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych (zob. art. 519¹ § 2 k.p.c.). Katalog ten jest zamknięty.

Powód zaskarżył postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 29 sierpnia 2025 r. zażaleniem i zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c. ze względu na potraktowanie sprawy, w której skarga została wniesiona jako rozwodowej, podczas gdy sprawa nie dotyczyła rozwodu, lecz uznania w Polsce wyroku sądu luksemburskiego, a jej odrzucenie prowadziło do naruszenia prawa powoda do obrony i do pozbawienia go możliwości skutecznego dochodzenia jego praw przed sądem, w tym do przeprowadzenia kontroli zgodności wyroku sądu obcego z prawem polskim (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego z 16 października 2023 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powód 30 marca 2023 r. wystąpił z pozwem przeciwko J. E. o rozwiązanie związku małżeńskiego z nim przez rozwód z winy pozwanej, powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi obojgu rodzicom i ustalenie ich miejsca pobytu w każdorazowym miejscu zamieszkania powoda, ustalenie kontaktów pozwanej z dziećmi i zasądzenie na rzecz dzieci i powoda alimentów oraz o udzielenie zabezpieczenia tych roszczeń. Podał, że z żądaniem rozwiązania małżeństwa wystąpiła też pozwana, a sprawa z jej powództwa była najpierw zarejestrowana przed sądem polskim, a po wycofaniu żądania

zgłoszonego przed tym sądem, pozwana wystąpiła o rozwód przed sądem w Luksemburgu.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o odrzucenie pozwu, gdyż małżeństwo stron zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w Luksemburgu z 16 marca 2023 r., prawomocnym od 2 sierpnia 2023 r. Sąd ten rozstrzygnął też o miejscu zamieszkania dzieci, a wyrokiem z 15 czerwca 2023 r. także w przedmiocie alimentów na ich rzecz. Okoliczności te pozwana wykazała zaświadczeniem Sądu Okręgowego w Luksemburgu wydanym na podstawie art. 36 rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę. Powód wiedział o postępowaniach, zostały mu też doręczone – zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1784 z 25 listopada 2020 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych – orzeczenia w wymienionych wyżej sprawach.

W związku z tymi twierdzeniami powód zarzucił, że wnosi o odmowę uznania orzeczenia Sądu Okręgowego w Luksemburgu na podstawie art. 1148 § 1 k.p.c. w związku z art. 1146 § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż był pozbawiony możliwości obrony przed tym Sądem, nie wdał się przed nim w spór, w chwili prowadzenia postępowania nie mieszkał już w Luksemburgu i nie uznał jurysdykcji Sądu, przed którym pozwana wytoczyła powództwo w rozumieniu art. 12 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 2201/2003.

Zarzuty powoda nie zostały uwzględnione, gdyż w świetle rozporządzenia (UE) 2019/1111 Sąd Okręgowy w Luksemburgu miał jurysdykcję w sprawie rozwodowej stron. Według art. 1145 k.p.c. orzeczenia sądów państw obcych wydane w sprawach cywilnych podlegają uznaniu z mocy prawa, a przepis ten realizuje dyspozycję art. 30 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/1111 i art. 21 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003. Według art. 21 ust. 3 rozporządzenia nr 2201/2003 każda zainteresowana strona może wystąpić w trybie postępowania przewidzianego w sekcji 2 rozporządzenia z wnioskiem o ustalenie, że orzeczenie

podlega lub nie podlega uznaniu. O takim uprawnieniu stron stanowi też art. 1048 k.p.c. Art. 31 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1111 zawiera upoważnienie dla każdej zainteresowanej strony do wystąpienia o wydanie orzeczenia stwierdzającego brak przesłanek odmowy uznania, o których mowa w art. 38 i 39 zgodnie z procedurami przewidzianymi w art. 59-62 oraz, w stosownych przypadkach, w sekcji 5 rozdziału i w rozdziale VI. Powód nie wystąpił z wnioskami, o których mowa w przywołanych przepisach, lecz zgłosił odpowiadające im zarzuty w postępowaniu zainicjowanym zażaleniem od postanowienia o odrzuceniu jego pozwu rozwodowego. Sprawa, w której doszło do wydania postanowienia o odrzuceniu pozwu pozostaje w tej sytuacji sprawą o rozwód, gdyż o takim żądaniu sąd miałby orzekać, gdyby zakończył ją merytorycznie. Zgodnie z art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c., w sprawie o rozwód i o alimenty skarga kasacyjna jest niedopuszczalna. Wyłączenie w powołanym przepisie możliwości wniesienia skargi kasacyjnej w sprawie o rozwód ma charakter generalny. Nie jest zatem dopuszczalna kontrola kasacyjna wydawanych w sprawach o takim przedmiocie jakichkolwiek rozstrzygnięć, także takich, w których sąd wypowiada się o niedopuszczalności prowadzenia postępowania, i to bez względu na charakter wadliwości, jakimi mogą być one dotknięte (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 7 listopada 2002 r., II CZ 85/07, z 19 marca 2008 r., V CZ 9/08, z 20 czerwca 2022 r., III CZ 138/22).

W świetle art. 519¹ § 2 k.p.c. skarga kasacyjna w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. Katalog ten jest zamknięty. Sprawa o władzę rodzicielską nie została ujęta w tym katalogu, a więc podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Zasadnie zatem Sąd Apelacyjny uznał, że skarga kasacyjna powoda od postanowienia oddalającego jego zażalenia na postanowienie odrzucające pozew podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w pkt 1. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono stosownie do art. 98 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2025 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Marta Romańska

[dr]

[a.ł.]